

เพิกถอนสิทธิบัตร...เพราะไม่ใหม่ !?

‘หลายคนที่ได้รับอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา ก็คงรู้สึกดีใจ เพราะการยื่นขอรับอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรค่อนข้างจะใช้เวลานาน ไม่รวดเร็วทันใจเหมือนจดทะเบียนสมรส แต่การได้รับอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรเรียบร้อยแล้ว ก็มีได้หมายความว่า จะไม่สามารถถูกเพิกถอนได้ ซึ่งตัวอย่างที่จะเล่าให้ฟังนี้เป็นคดีที่น่าสนใจอ้างอิงจากคดีพิพาทศาลฎีกาที่ 4518/2550’

เรื่องของเรื่องนายสดี ไส ซึ่งก็สดี ไส สมชื่อ อยู่ว่างๆ ก็คิดประดิษฐ์โน้น ประดิษฐ์นี้ตามประสาคนมีปัญญา อยู่ไปอยู่มาวันหนึ่งประมาณปี 2537 ก็เกิดไอเดียบรรเจิดได้คิดค้นเทปโฟมกาวสองหน้า ถ้าจะเก็บไว้ใช้คนเดียวก็ไม่ได้ทำให้ร่ำรวยขึ้น ก็เลยผลิตและนำออกจำหน่ายในปีถัดไปคือ ปี 2538 หลังจากนั้นในปี 2539 ก็เลยได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท โดยนายสดี ไส เองก็เป็นกรรมการบริษัทด้วย ซึ่งบริษัทที่จัดตั้งขึ้นนี้ก็ได้นำผลิตภัณฑ์เทปโฟมกาวสองหน้าที่นายสดี ไส คิดค้นออกจำหน่าย

กระทั่งปี 2547 ปรากฏว่าบริษัทนิค-หน้อยก็ได้ผลิตสินค้าเทปโฟมกาวสองหน้าชนิดเดียวกันกับนายสดี ไส ออกมาวางขาย นายสดี ไส ทราบเข้าก็เดือด รีบส่งจดหมายแจ้งให้บริษัทนิค-หน้อยยุติการทำละเมิดสินค้าของนายสดี ไส แต่บริษัทนิค-หน้อยแต่ไม่ได้ยินยอมเหมือนชื่อ ถือว่าเส้นใหญ่ยังคงเพิกเฉยจำหน่ายสินค้าต่อ

หลังจากนั้นนายสดี ไส ก็รีบไปดำเนินการยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตรและได้รับอนุสิทธิบัตรเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2548 จากนั้นจึงได้มาดำเนินคดีฟ้องบริษัทนิค-หน้อยต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางโดยไม่รอช้า

หลังจากที่ศาลท่านพิจารณาอย่างละเอียด ท่านก็ฟันธงว่า

นายสดี ไส ได้จำหน่ายเทปโฟมกาวสองหน้ามาตั้งแต่ปี 2538 ก่อนวันที่นายสดี ไส ยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตรเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 แล้ว การประดิษฐ์ดังกล่าวของนายสดี ไส จึงมีหรือใช้อยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับอนุสิทธิบัตร และการที่นายสดี ไส จำหน่ายอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดย่อมเป็นการจำหน่ายแพร่หลาย และถือว่าการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดของการประดิษฐ์ต่อสาธารณชนด้วยประการใด ๆ ด้วย การประดิษฐ์ของนายสดี ไส จึงเป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้ว

ถึงแม้ว่านายสดี ไส จะเป็นผู้ทำให้เทปโฟมกาวสองหน้านั้นมีหรือใช้แพร่หลาย และเป็นผู้เปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดของการประดิษฐ์นั่นเองดังที่นายสดี ไส อุทธรณ์ แต่ก็เป็นการกระทำเกินกว่ากำหนดเวลาสิบสองเดือนก่อนนายสดี ไส ขอรับอนุสิทธิบัตร กรณีจึงไม่เข้าข้อยกเว้น ที่จะไม่ถือว่าการทำให้แพร่หลายและเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดการประดิษฐ์ก่อนวันขอรับอนุสิทธิบัตร

เทปโฟมกาวสองหน้าซึ่งเป็นการประดิษฐ์ของนายสดี ไส จึงไม่เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ตามพ.ร.บ. สิทธิบัตร แม้นายสดี ไส ได้รับอนุสิทธิบัตรการประดิษฐ์ก็เป็นอนุสิทธิบัตรที่ได้ออกให้โดยไม่ชอบ ถือว่าอนุสิทธิบัตรนั้นไม่สมบูรณ์ ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองสิทธิตามอนุสิทธิบัตร

นายสกลไสไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่าบริษัทนิค-น้อย ฝ่าฝืนสิทธิเด็ดขาดของนายสกลไสผู้ทรงอนุสิทธิบัตร และไม่อาจใช้มาตรการบังคับบริษัทนิค-น้อยตามสิทธิของอนุสิทธิบัตรนั้น

**ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
ได้สวนมูลฟ้องแล้วจึงพิพากษายกฟ้อง**

หลังจากนายสกลไสทราบคำพิพากษา ก็แทบจะหงายหลังตกเก้าอี้ หลังจากทีคมยามมีกำลังวังชาขึ้นมา ก็ **ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา** กลายเป็นนิยายเรื่องยาวแทนที่จะเป็นเรื่องสั้นชิ้นนี้

คดีมีปัญหาตามอุทธรณ์ของนายสกลไสว่าอนุสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของนายสกลไสมีความสมบูรณ์หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า การประดิษฐ์ที่จะขอรับอนุสิทธิบัตรได้นั้น พระราชบัญญัติสิทธิบัตร บัญญัติไว้ ต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ และเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ในทางอุตสาหกรรมได้

ซึ่งปัญหาความใหม่นั้น การประดิษฐ์ขึ้นใหม่ได้แก่ การประดิษฐ์ที่ไม่เป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้ว และยังบัญญัติว่า งานที่ปรากฏอยู่แล้วให้หมายความถึงการประดิษฐ์ดังต่อไปนี้

- (1) การประดิษฐ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร
- (2) การประดิษฐ์ที่ได้มีการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่อยู่แล้วไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร และไม่ว่าการเปิดเผยนั้นจะกระทำโดยเอกสาร สิ่งพิมพ์ การนำออกแสดง หรือการเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วยประการใด ๆ

นอกจากนี้ยังบัญญัติความตอนหนึ่งว่า การเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดโดยผู้ประดิษฐ์ภายในสิบสองเดือนก่อนที่จะมีการขอรับสิทธิบัตรมิให้ถือว่าเป็นการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดตาม (2)

ซึ่งข้อความข้างต้นนี้กฎหมายได้ให้นำมาใช้กับอนุสิทธิบัตรด้วย

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายสกลไสจำหน่ายเทป โฟมกาวสองหน้ามาตั้งแต่ปี 2538 ก่อนวันที่นายสกลไสยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตรเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 แล้ว การประดิษฐ์ดังกล่าวของนายสกลไสจึงมีหรือใช้อยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับอนุสิทธิบัตร และการที่นายสกลไสจำหน่ายอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด รวมทั้งจำหน่ายให้แก่บริษัทต่างๆ ที่เป็นลูกค้าของนายสกลไส ย่อมเป็นการจำหน่ายแพร่หลายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังกล่าว และถือว่าเป็นการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดของการประดิษฐ์ต่อสาธารณชนด้วยประการใด ด้วย การประดิษฐ์ของนายสกลไสจึงเป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้ว ถึงแม้ว่านายสกลไสจะเป็นผู้ทำให้เทปโฟมกาวสองหน้านั้นมีหรือใช้แพร่หลาย และเป็นผู้เปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดของการประดิษฐ์นั้นเองดังที่นายสกลไสอุทธรณ์ แต่ก็เป็นการกระทำเกินกว่ากำหนดเวลาสิบสองเดือนก่อนนายสกลไสขอรับอนุสิทธิบัตร กรณีจึงไม่เข้าข้อยกเว้นตาม พรบ. สิทธิบัตร ที่จะไม่ถือว่าเป็นการทำให้แพร่หลายและเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดการประดิษฐ์ก่อนวันขอรับอนุสิทธิบัตร เทปโฟมกาวสองหน้าซึ่งเป็นการประดิษฐ์ของนายสกลไสจึงไม่เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่

แม้ว่านายสกลไสได้รับอนุสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ก็เป็นอนุสิทธิบัตรที่ได้ออกให้โดยไม่ชอบ ถือว่าอนุสิทธิบัตรนั้นไม่สมบูรณ์ ไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิตามอนุสิทธิบัตร

นายสไตน์ไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่าบริษัทนิค-หน่วยฝ่าฝืนอนุสิทธิบัตรนั้น ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิจารณาแล้ว เห็นว่าการอุทธรณ์ของนายสไตน์ไม่ขึ้น จึงพิพากษายกฟ้อง

ผลสุดท้ายนายสไตน์ที่ไม่สไตน์สมชื่อแล้วก็ต้องกลับไปจดหมายต่อด้วยความเข้าใจพร้อม ส่วนบริษัทนิค-หน่วยก็ได้เฮกลับไปฉลองชัย ผลิตภัณฑ์เทปโฟมกาวสองหน้าร่ำรวยเป็นเศรษฐีต่อไป

สำหรับคดีนี้เป็นอุทาหรณ์เตือนใจสำหรับผู้ประดิษฐ์ ที่เมื่อประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาก็ควรจะยื่นคำขอคุ้มครองอนุสิทธิบัตรหรือสิทธิบัตรก่อนที่จะเปิดเผยหรือผลิตจำหน่าย เพราะถ้าได้เปิดเผยผ่านไปเป็นเวลาเกิน 1 ปี การประดิษฐ์นั้นก็จะเป็นของสาธารณะใหม่ทันที

ถึงแม้กฎหมายจะมีข้อยกเว้น ว่าการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดโดยผู้ประดิษฐ์ภายในสิบสองเดือนก่อนที่จะมีการขอรับสิทธิบัตรมิให้ถือว่าเป็นการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียด ผู้เขียนก็อยากจะแนะนำให้ยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ก่อนที่นำผลงานเปิดเผยต่อสาธารณชน เพราะถ้านักวิจัยนำผลงานออกแสดงในงานประชุมต่างๆ และมีผู้เห็นผลงาน และนำไปผลิตสินค้าออกจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทที่มีเครื่องจักรและกำลังผลิตที่พร้อม แค่นี้ได้แนวความคิด ไปก็อาจจะผลิตสินค้ามาวางจำหน่ายในท้องตลาดภายใน 1-2 สัปดาห์ก็ได้ ในขณะที่นักวิจัยก็ยังไม่เห็นอยู่ว่ามีเวลาอีก 12 เดือน และเมื่อยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตรหรือสิทธิบัตรไปยังกรมทรัพย์สินทางปัญญา คำขอก็อาจจะถูกปฏิเสธได้ว่าเป็นการประดิษฐ์ที่ไม่ใหม่ เนื่องจากเป็นการประดิษฐ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตร

ที่เขียนมาก็อยากจะฝากเรื่องนี้เป็นข้อคิดและอุทาหรณ์สำหรับนักวิจัยและนักประดิษฐ์ทั้งหลายจะได้ไม่ต้องมาเจ็บใจและไม่พลาดโอกาสเป็นเศรษฐี

อ้อ อิงจาก คดีพิพากษาศาลฎีกาที่ 4518/2550